

POLITIETS
SIKKERHETSTJENESTE

Postboks 4773 Nydalen
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 17/06625-1
Dato: 23. juni 2017

Anmeldelse for brudd på sikkerhetsloven ved kompromittering av gradert materiale - sak henlegges

Dagens Næringsliv (DN) publiserte 24. mars 2017 to graderte dokumenter. Det ene dokumentet er datert 12. januar 2017 og har overskriften «Riksrevisjonens rapport om revisjon av politiets og Forsvarets objektsikring for budsjettåret 2015». Det er undertegnet av Per Kristian Foss, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Beate Heieren Hundhammer og Gunn Karin Gjul/Jens Gunvaldsen og er gradert «KONFIDENSIELT». Dokumentet er et forslag til ugradert Dokument 1 om politiets og Forsvarets objektsikring i 2015.

Det andre dokumentet er datert 6. januar 2017 og har overskriften «Forsvarsdepartementets vurdering av Riksrevisjonens forslag til ugradert Dokument 1 om revisjon av politiets og Forsvarets objektsikring i 2015». Det er undertegnet av departementsråd Erik Lund-Isaksen og er gradert «BEGRENSET». Dokumentet er et brev til Riksrevisjonen hvor Forsvarsdepartementet (FD) motsetter seg at den versjonen av dokumentet som er presentert fra Riksrevisjonen avgraderes.

Riksrevisjonens rapport med forslag til ugradert versjon av Dokument 1 har vært gjenstand for saksbehandling i FD og Justis- og beredskapsdepartementet (JD), herunder også behandling på politisk nivå. Rapporten ble oversendt Stortinget v/ kontroll- og konstitusjonskomiteen, og senere til Statsministerens kontor (SMK) for vurdering av graderingsspørsmålet. SMK realitetsbehandlet ikke saken, men henviste tilbake til FD som rette departement. FD har fastholdt behovet for at Riksrevisjonens forslag til et sammendrag av rapporten, forblir gradert «KONFIDENSIELT».

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har avholdt to høringer knyttet til revisjonsrapporten, henholdsvis 20. mars (åpen) og 29. mai (lukket). Komiteens innstilling ble avgitt 13. juni, og behandlet av Stortinget 20. juni.

Det konstateres at resultatet av Riksrevisjonens tilsyn i foreliggende sak, har vært gjenstand for omfattende omtale i mediene. Det synes klart at det har vært uenighet

mellom medlemmer av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og Riksrevisjonen på den ene siden og FD og JD på den andre siden om blant annet behovet for sikkerhetsgradering av et sammendrag av Riksrevisjonens rapport.

Sikkerhetsbruddet knyttet til lekkasjene av de angjeldende graderte dokumentene ble anmeldt til Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i brev av 7. april 2017 fra Forsvarsdepartementet.

Det er informasjonseier som fastsetter graderingsnivået. FD har vurdert rapporten til å inneholde «...en så stor mengde ugradert og **BEGRENSET** informasjon om svakheter i sikkerheten og beredskapen...at den samlet sett tilsier en høyere gradering enn enkeltopplysningene». Departementet viste til «Veiledning i verdivurdering» for en slik slutning, og besluttet som vist til ovenfor at graderingsnivået på sammendraget skulle være «KONFIDENSIELT».

Etter straffeprosessloven § 224 første ledd foretas etterforskning når det er «rimelig grunn» til å undersøke om det foreligger straffbart forhold. Begrepet innebærer en skjønnsmessig vurdering som påtalemyndigheten må foreta innenfor rammene av det opportunitetsprinsippet som gjelder i norsk straffeprosess.

Ved vurdering av rimelig grunn i denne saken har PST tatt utgangspunkt i Riksadvokatens rundskriv nr. 3/2016 punkt IV og nr. 3/1999 punkt III nr. 3. Her fremgår at en etterforskning må være saklig begrunnet og det skal være en forholdsmessighet mellom forholdets alvor, den nødvendige etterforskningsinnsats og muligheten for at en etterforskning vil kunne gi bevismessig avklaring av det objektive og subjektive grunnlag for straffeansvar.

Det antas at de angjeldende dokumentene – i forkant av lekkasjene – har blitt behandlet og lest av en rekke personer, herunder blant annet embetsverk og politisk nivå i flere departementer, i tillegg til ansatte i Riksrevisjonen og medlemmer av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité. Det fremkommer ikke opplysninger i anmeldelsen som peker i retning av noen mistenkte, ei heller opplysninger som indikerer hvordan informasjonen kan ha kommet DN i hende.

DN har gjennom kildevernet ikke plikt til å avsløre hvem de har fått dokumentene av.

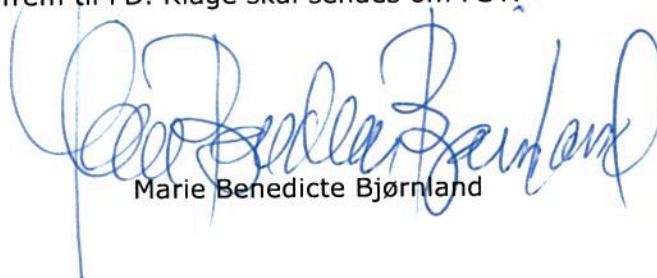
Etter en samlet vurdering av de foreliggende opplysninger og omstendigheter ser PST mulighetene for gjennom etterforskning å kunne oppklare det anmeldte forholdet som meget begrenset. Skal man ha mer enn hypotetiske forutsetninger for å lykkes, vil en etterforskning formentlig måtte innrettes med betydelig innsats både av taktisk og teknisk art.

PST har i de senere år prioritert en vesentlig del av sine etterforsknings- og påtaleressurser til etterforskning av terror-relatert kriminalitet, hvilket i dagens trusselbilde har fremstått som tvingende nødvendig. I en slik situasjon, finner man det ikke forsvarlig å binde opp etterforsknings- og påtalekapasitet i en etterforskning av herværende anmeldelse, da det ikke synes å være forholdsmessighet mellom forholdets alvor, en formentlig omfattende etterforskningsinnsats og muligheten for en oppklaring.

Anmeldelsen henlegges med dette med begrunnelse at det ikke er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold (straffeprosessloven § 224 første ledd).

For ordens skyld legger PST til at denne avgjørelsen ikke kan tas til inntekt for at anmeldelser om sikkerhetsbrudd uten videre vil bli henlagt. Det er viktig at gradering respekteres, men iverksettelse av etterforskning må ta utgangspunkt i en konkret vurdering hvor de omstendigheter som er nevnt ovenfor inngår i skjønnet.

Henleggelsen kan påklages til nærmeste overordnede påtalemyndighet, som i dette tilfellet er Det nasjonale statsadvokatembetet. Fristen for å klage er tre uker fra denne underretningen kom frem til FD. Klage skal sendes om PST.

Marie Benedicte Bjørnland